

Впровадження НБУ на регулярній основі моніторингу фінансової стабільності банківських установ через індикатори фінансової стійкості дозволило отримати інформацію, необхідну для оцінки впливу конкретних чинників на стабільність банківської системи в цілому. Ці індикатори відображають фінансову стійкість та поточний фінансовий стан банківських установ, що, в свою чергу, дозволяє НБУ виявити критичні місця та найбільш значущі ризики для банківської системи.

На сьогоднішній день банківська система України працює в нестабільному середовищі, що зумовлено бойовими діями, спадом економічної активності та відтоком капіталів за кордон. НБУ вживає заходів щодо стабілізації становища та нівелювання наслідків негативних явищ для уникнення стагнаційних процесів. Для ефективного функціонування банківської системи необхідно забезпечити стабільність окремих її елементів. Саме на це спрямовані зараз дії НБУ, яка ставить собі за мету забезпечити достатній рівень капіталізації банків. Цього можливо досягти за рахунок зміни загальноекономічних чинників, таких як:

- реформування методів та принципів корпоративного управління;
- поліпшення інвестиційного клімату;
- легалізація капіталів;
- підвищення рейтингу банківської системи у цілому.

Отже, впровадження комплексу заходів для ефективного підвищення стабільності банківської системи та протидії кризовим явищам є стратегічно важливим завданням для України. Стійкий розвиток банківської системи є надійною основою для економічного зросту, а здійснення регулярного моніторингу та вдосконалення нормативно-правової бази банківського сектору є дієвими інструментами для досягнення цієї стабільності.

Список літератури

1. Жаровський Є. П. Банківська справа, 2005, 452 с.
2. Федівич Л. С., Ливдар М. В., Межирішська Банківська система України, 2020, с. 23.
3. Латковська Т. А. Закони в системі джерел банківського права, 2005, с. 99.
4. Нікіфоров П. О. Теорія та методологія регулювання грошового обігу, монографія, Чернівці, Рута, 2002, 193 с.
5. Дудинець Л. А., Глушенко М. М., Аналіз динаміки та проблемних активів України, 2013, с. 131, с. 135.
6. Наглядова статистика. Сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.

УДК 338.434

Рибіна Л. О.

к. е. н., доцент,

доцент кафедри фінансів,

банківської справи та страхування,

Сумський національний аграрний університет,

Говенко Я. С.

магістрант,

Сумський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Сільськогосподарські підприємства функціонують в галузі, яка традиційно вважається досить консервативною і, яка залежить в основному від факторів ендегенного і екзогенного характеру. Тому навіть за сприятливих економічних умов сільськогосподарські підприємства потребують фінансової підтримки з боку держави, в кредитуванні і централізованому регулюванні процесів ціноутворення.

В Україні існують джерела фінансової підтримки аграріїв прямого і непрямого характеру: пряма бюджетна підтримка у вигляді субсидій та дотацій; податкові пільги; державне втручання в ціноутворення (наприклад, через обмеження експорту або імпорту).

За останні роки обсяги прямої державної підтримки діяльності сільськогосподарських товаровиробників зростають, про що свідчать показники, наведені в табл.1.

Сучасний механізм державної підтримки сільськогосподарських підприємств має, на нашу думку, ряд недоліків, до яких можна віднести: відсутність нормативно законодавчого затвердженого механізму; державна підтримка не пов'язана з вимогами гарантованого забезпечення доходності сільськогосподарського виробництва; державна підтримка у більшості випадків відбувається стихійно, за залишковим принципом; механізм державної підтримки не є гнучким, не враховує потенційні можливості сільськогосподарських товаровиробників і не є стимулюючим.

Таблиця 1

**Пряма державна фінансова підтримка сільськогосподарської галузі України
у 2020 – 2021 роках, млн. грн.**

Програма	2020 р.	2021 р.	Темпи змін, %
Часткова компенсація вартості с/г техніки та обладнання вітчизняного виробництва	1 457,64	1 000,00	-31,39
Фінансова підтримка заходів в АПК шляхом здешевлення кредитів	1 048,71	1 200,00	14,43
Фінансова підтримка розвитку садівництва, виноградарства та кмелярства	291,95	450	54,13
Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств	134,76	200	48,41
Державна підтримка розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції	1046,92	1150	9,84
Інші програми	-	340	x
Разом	3968	4500	13,41

Джерело: [1]

За умови дефіциту власних фінансових ресурсів сільськогосподарські підприємства дуже потребують в кредитних ресурсах. В Україні найбільш розвиненим кредитним постачальником на фінансовому ринку є банки. Але останні дуже стримано ведуть себе у кредитуванні підприємств сільськогосподарської галузі. Стримуючими факторами участі банків у кредитуванні сільськогосподарських підприємств можна назвати: низький рівень рентабельності у сільському господарстві, високі ризики виробництва продукції, наявність диспаритету цін продукцію, що виробляється сільськогосподарськими товаровиробниками і сировину і матеріали, що споживаються цими підприємствами. Ці та інші фактори мають негативний вплив на фінансову стійкість сільськогосподарських підприємств, що не дозволяє останнім відповідати кредитним вимогам банківських установ. При цьому додаткові джерела повернення позик, як правило, недостатні або взагалі відсутні. Тому в Україні розроблений механізм державної підтримки аграріїв, який передбачає спеціальний режим кредитування шляхом часткової компенсації з державного бюджету процентної ставки за банківськими кредитами. Також введені в дію такі державні програми підтримки кредитування аграрного бізнесу, як часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва (умови – компенсація 25 % вартості техніки, питома вага сільськогосподарської продукції – не менше 75 %); фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів; програма доступні кредити 5 – 7 – 9 % [2].

Важливою умовою забезпечення стабільності сільськогосподарського виробництва є формування адекватної системи аграрного страхування. Основними проблемними моментами сучасної системи агрострахування можна зазначити такі: розміри страхових внесків занадто високі і повна оплата їх часто непосильна для господарств навіть за умов, коли частина цих внесків потім компенсується державою; у сільських господарств немає впевненості, що страховики виконають свої зобов'язання. Це викликано як сумнівами в достатній фінансовій стійкості страховиків, і тим, що у договорах страхування нерідко містяться такі умови, які залишають страховикам дуже широкі можливості для відмови у страхових виплатах; багато керівників господарств не розуміють, які можливості надає страхування для захисту їх фінансових інтересів тощо.

Резюмуючи викладене, слід зазначити, що розробка, створення та впровадження будь-яких, навіть найефективніших заходів щодо підвищення фінансової стійкості сільськогосподарського виробництва, не здатні призвести до успіху, якщо вони застосовуються розрізнено, поза збалансованою системою їх практичної реалізації.

Список літератури

1. Огляд державної підтримки в АПК України. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/10/State-support-review-20211009.pdf> (дата звернення 19.10 2022).
2. Томашук І., Томашук І. Теоретико-організаційні аспекти механізму кредитування аграрних підприємств. *Економічний дискурс*. 2021. Вип. 3 – 4. С. 64 – 78.

Чернецька Є. О.

студентка 4 курсу

Навчально-наукового інституту права

Державний податковий університет

Науковий керівник:

Чайка В. В.

доктор юридичних наук,

доцент кафедри публічного права,

Державний податковий університет

ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року Президент України Володимир Зеленський ввів воєнний стан в Україні. Таке рішення ухвалено у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та на підставі пропозиції Ради національної безпеки й оборони відповідно до українського законодавства. Україна продовжує своє героїчне протистояння російському вторгненню.

Законом України від 15 березня 2022 року № 2120-IX було внесено зміни до Податкового кодексу України щодо проведення податкових перевірок на період дії воєнного стану.

По перше, варто розглянути, що відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» – податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються, крім камеральних перевірок податкових декларацій та фактичних перевірок [1].

Також, камеральна перевірка податкових декларацій або уточнюючих розрахунків, до яких подано заяву про повернення суми бюджетного відшкодування може бути проведена протягом 90 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку їх подання, а якщо такі документи були надані пізніше, – за днем їх фактичного подання [3].

Необхідно розглянути особливості здійснення фактичної перевірки. Фактична перевірка може проводитися у разі:

- наявності та/або отримання в установленому законодавством порядку інформації від державних органів або органів місцевого самоврядування, яка свідчить про можливі порушення платником податків законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи, зокрема, щодо здійснення платниками податків розрахункових операцій, у тому числі із забезпеченням можливості проведення розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних платіжних засобів, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій, та інших документів, контроль за наявністю яких покладено на контролюючі органи, виробництва та обігу підкацизних товарів;

- письмового звернення покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій, у тому числі із забезпеченням можливості проведення розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних платіжних засобів, касових операцій, патентування або ліцензування [1].